

GAZETA LWOWSKA

We Srode

N^{ro.} 7.

20. Stycznia 1819.

Wiadomości zagraniczne.

Zjednoczone Stany Ameryki północney.

Dnia 16go Listopada rozpoczęły się posiedzenia Kongressu. Zagaito ie poselstwo Prezydenta James-Monroe. Wyrusza w niem naprzód radość swoię i powinszowanie z powodu kw tnącego stanu handlu Amerykańskiego, obfito tego tegorocznego urodzaju i powiększenia dochodów krajowych, a potem tak mówi o stosunkach z obcemi Kraiami: „Z powodu kończącej się w przyszłym miesiącu Lipcu umowy handlowey z Anglią, i z względu, iż ułatwienie wszystkich w tey mierze przedmiotów długiego wyciąga czasu, postanowiono, aby wspomniona umowa trwała ieszcze najmniej 8 lat. Co się tycze układów z Hiszpanią, bynajmniej się po ostatniem posiedzeniu Kongressu nie posunęły; wszystko ieszcze jest tak, jak było dawniej; na granicach Florydy, Indianie popełniają ciągle największe bezprawia względem mieszkańców Zjednoczonych Stanów; Hiszpania nie może tam utrzymać swoiey władzy, która się tylko w szczyptym obrębie murów Pensakoli i St. Augustine rozciągała. Awanturnicy z różnych okolic unikając sprawiedliwej kary, i zbiegli niewolnicy, znaleźli tam przytułek. Rozmaite bory, z iedney strony nie uznając władzy Hiszpańskiej, a z drugiej zastonięni niby to graniczną linią, zgwałcili nasze prawa, zakazujące wprowadzania niewolników, przez przemycanie towarów przynieśli uszczerbek dochodom naszym, i liczne bezprawia względem spokojnych naszych ziomków, popełnili. Napadnięcie wyspy Amelii w roku zeszłym przez 150 awanturników, i słabe nadaremne ustłowania Hiszpanii w odzyskaniu tey wyspy, widocznie przekonywają, iż władza Hiszpańska w tamecznych okol cach zupełnie upadła. Zebrani tam awanturnicy zagrażali handlowi Amerykańskiemu i innym Narodów, a dla wzmocnienia się, weszli w związki z Indianami, ząd powstała szczególniey wojna nasza z In-

dyanami Seminolskimi. Nie dawszy Hiszpanii żadnego wynagrodzenia ziomkom naszym, mogła odstąpić Florydy, która iey dziś żadnego pożytku nie przynosi. Wie dobrze Hiszpania, iż inne Mocarstwa przyzwicie ich wynagrodziły. Przyjawn i nległość ma swoje granice, których przestąpienia niczem usprawiedliwić nie można. Nie mogła Hiszpania dopełnić obowiązków swoich w Florydzie, i poskromić bezprawów zagranicznych awanturników i dzikich ludzi, którzy nam tyle szkodzili. Prawo własney obrony nigdy nie ustaje. Jest najświętszem tak dla Narodów, iak prywatnych osób. Trzeba było koniecznie, aby Zjednoczone Stany zajęły wyspę Amelią, co też nastąpiło. Gubernur Hiszpański w Pensakoli wpierał napady Indian na kraie Zjednoczonych Stanów, opatrniając ich w żywność i potrzeby wojenne. Mimo tego, Zjednoczone Stany, skłonne zawsze do pokoju, nakazały oddać Pensakole Hiszpanii, skorobysię k o zgłosił z należytem pełnomocnictwem do iey odebrania. Miano także oddać St. Marks, chociaż to miejsce leży w środku kraju Indian, skoroby Hiszpania posłała tam dostateczną osadę. Nieprzyjacielskie postępowanie Wielkorządcy Hiszpańskiego skłoniło Jenerała Jacksona do przestąpienia danych mu rozkazów; było to skutkiem potrzeby, którą podane Kongressowi pisma, usprawiedliwiają. Złożone także będą pod rozstrzygnięcie Kongressu pisma w sprawie przeciwko Anglikom Arbutnot i Armbrister. Wojna domowa, trwająca tak dawno między Hiszpanią i Prowincjami iey południowo-Amerykańskimi, nie ustała ieszcze, ani prdkiego iey końca spodziewać się można. Wystani tam nasi Kommissarze podali rapporta o stanie rzeczy, które będą podane Kongressowi. Pokazuje się z nich, iż Rząd w Buenos-Ayres ogłosił niepodległość swoię od Lipca 1816 roku, iż toż samo stało się w Prowincyi Chili, która się ściśle z Buenos-Ayres połączyła; iż Wenecya ogłosiwszy podobnie niepodległość, prowadzi

woynę, doznając niestałości szczęścia, i że inne Prowincje południowej Ameryki, wyjąwszy Monte-Video i okolice na wschodnim brzegu rzeki la Plata, zajęte przez Portugalczyków, znajdują się jeszcze w mocy Hiszpanii, lub w pełnym stopniu pod wpływem iey zostają. Z okólnika podanego przez Ministrów Hiszpańskich sprzymierzonym Mocarstwom, widać, iż też Mocarstwa przyięły pośrednictwo między Hiszpanią i Prowincjami iey w południowej Ameryce, i że sposób tego pośrednictwa miał być ustanowiony w Wrześniu na Kongressie Akwizgrańskim. Ze wszystkiego atoli okaznie się, iż to pośrednictwo miało nastąpić przez oświadczenie dobrej chęci, nie zaś przez użycie siły zbrojney. Z tem większą radością oświadczam, iż siła zbrojna nie będzie użytą, bo taki krok odpowiada bardziej sprawiedliwości, i razem czyni nadzieję przedszego ukończenia tej wojny. Zjednoczone Stany nie zmieniają dotychczasowego postępowania swego w tej wojnie. Zostają ciągle w związkach przyjaźni i pokoju z Francją, Rosją i innymi Mocarstwami.“ — W końcu wystawia Prezydent piękny obraz stanu krajowego. Dochody skarbowe wynosiły w pierwszych 9 miesiącach roku bieżącego 17 milionów dollarów, a przy końcu roku pozostanie zapasu 2 miliony.

Gazeta Kuryier Angielski umieściła: „Amerykanie północni zwrócili uwagę na handel futrami, który prowadzimy tak szczęśliwie z Indianami wolnymi. Jaden z dzienników Amerykańskich twierdzi, że towarzystwa Hudsonbai i Północno-Zachodnie połączyły się teraz pod Lordem Selkirkiem*), którego polityka nadać ma nowe życie wspólnym przedsięwzięciom tych obu towarzystw. Sądzą także że rywale nasi teraz, kiedy handel zrobił się ważnym, że z większem nierównie prawem przynależy ón dla ich osady St. Louis. Nam się wydaie, że twierdzenie to zasada się bardziej na chęci zysku aniżeli przesadzania się nawzajem. Amerykanie północni czynić mogli to samo, co my czyniliśmy, ale nie powinni przagnąć tam zbioru, gdzie my zasiali. — Według gazety Waszyngtońskiej, zawarty został w S. Louis układ między Kommissarzami Amerykańskim a Indianami Arkansaskimi i Qpadodaguioskimi (w Luizyannie), wskutku którego Indianie odstepują

Zjednoczonym Stanom prawa do ziemi leżącej na południe od rzeki Arkansaś. — Prezydent zadaje sobie wiele pracy w pojednaniu dwóch stronnictw, na które mieszkańcy Zjednoczonych Stanów dzielą się z zaciętością, iako to na Federalistów i Demokratów, (dawniej nazywano ich myślącymi po Francuzku i po Angielsku). Słychać także, że Prezydent skłonił się miał do planów P. Clay, gdyżliwego obrońcy nznania niepodległości Ameryki południowej. P. Clay wsławił się przed kilku laty oświadczeniem, iż nieżyczy sobie doczekać się pokoju z Angliją, dopóki cały ład Ameryki północney, niebędzie odebrany potędze Angielskiej. Tymczasem P. Clay który podpisał także traktat Gandawski iako Pełnomocnik, nawrócić się miał w tej mierze do umiarkowańszych widoków.“

Ameryka Hiszpańska.

W obrazie politycznym, umieszczonym w numerze 6tym gazety naszej namieniono iest o wyprawie ze strony Rządu Hiszpańskiego przeciwko osadzie Francuzkiej nad rzeką S. Troycy w Prowincyi Texas. — O tej wyprawie zawiera wiadomość poniższy list, pisany przez iednego z tamecznych osadników: „Wice-Król Nowey Hiszpanii Don Ruaz de Apodaca zagraża spokojność osady naszej. Słyszeliśmy, iakoby miał zebrać 1000 ludzi woyska Hiszpańskiego i tyleż Indianów, na których czele uderzyć ma na nas ieden z Jenerałów iego; lecz mamy także Indianów sprzymierzeńcami. Wybudowaliśmy znówu dawny zamek, który teraz iest w należywym stanie obronnym. Mamy podostatkiem amunicyi, ale zbywa nam na żywności; częstokroć musimy żyć tylko zwierzyną, którą upolujemy i rybami które ułowimy, i żywność tę asiadom naszym walcząc odbierać. Mamy w osadzie naszej 400 ludzi dobrze uzbroionych, i gotowych opierać się naydzielniej. Mamy tylko dwie kobiety przy sobie, Panią Jeannet i córkę Jenerała Rigauda; obie są wzorem odwagi i rezygnacyi. — Właśnie dowiadujemy się, że Wice-Król żądał z Hawanny wysłania sloopu i kilku innych okrętów wojennych, które otrzymał, i które oblegnąć nas mają ze strony morskiej. Położenie nasze iest nadyr krytyczne; z tem wszystkiem spodziewamy się pokonać wszystkie przeciwności, osobliwie gdy nas nie opuszczą nasi przyjaciele Europejscy i Amerykańscy.

List pisany z Curaçao pod d. 22. Października donosi o zasłęty potyczce na wzgo-

*) Tymczasem naynowsze gazety Londyńskie donoszą, że Lord Selkirk z rodziną swoją przybył do Liverpoolu.

rze Lagunairy między Hiszpaniami a powstańcami, w której Hiszpanie pobitymi być mieli. Zamiar Briona, aby odciąć okręty Hiszpańskie płynące od Lagunairy, nie poszczęścił się. — Donoszą z Valparaiso o wielkich usiłowaniach, aby siłę morską niepodległych przyprowadzić wkrótce do stanu wyruszenia pod żagle. Wyprawa ta płynąć ma naprzeciw eskadry spodziewanej z Hiszpanii a przeznaczoney do Peru, o której od czasu ucieczki okrętu przewozowego Trynidad nie ma wcale dalszych wiadomości. Jenerał S. Martin prowadzić chce wojsko swoje lądem przeciwko Limie. — Przybycie Jenerata Renovales do nowego Orleanu dało powód do mniemania, że w czasie pobytu swojego w Anglii ułożył plan z Mac-Gregorem, aby z wojskiem zaciągniętem w Anglii wpaść do Nowej-Grenady, i zaprowadzić tam Rząd niezawisły od Rządu Weneculańskiego. Mniemają że Aury będzie z nimi działać wspólnie, i że dla tego zajął wyspę S. Katarzyny i tamże się okopał, aby wyspa ta służyła przybywającym coraz wojskóm za miejsce zgromadzania się.

Hiszpania

O wypadkach Madryckich, o których w przeszłym numerze gazety naszej umieściliśmy wiadomość czerpaną z gazety Korrespondenta Warszawskiego, nie donoszą wcale nic inne pisma publiczne, lecz zawierają poniższą wiadomość, datowaną z Irunu dnia 15go Grudnia: „Kilkaście oddziałów wojska, składającego część osad Nawarry i Biskajy udało się przed kilkoma dniami do Prowincyi la Mancha, gdzie pebywają liczne bandy rozbójników. Miasteczko Tembleque, jedno z najludniejszych w okolicy tamieczney otrzymało ma osadę, złożoną z kilku oddziałów piechoty i jazdy. Kilka oddziałów lekkiej piechoty udało się do Karoliny, osady w Sierra-Morena, zajętoy za Karola IIIgo, a ciągnącej się przez pasmo gór nad gościńcem z Madrytu do Kadyxu. Miasteczka Occana, o 2 mil od Aranjuez, tudzież Toledo o 14 mil od Madrytu położone, otrzymały podobnież załogi wojskowe, które bronić mają okolice tamiecznych, zatrwożonych niedawno pokazaniem się bandy przemytników i zbiegów wojskowych. — Słychać, że z podwojną gorliwością pracują nad wyprawą, która wypłynąć ma z Kadyxu w pierwszych dniach miesiąca Lutego. Jenerał Hrabia Abishal (O'Donnell) mianowany jest niezawodnie Wice-Królem Peruwiańskim i Chilijskim. Mnóstwo

Officerów bez służby zostających, pokładając zupełną ufność w talentach i czynności tego Wodza, pragnie służyć pod rozkazami jego, i wybrał już wielu z nich, częścią dla umieszczenia w wojsku, którem dowodzić będzie, częścią jako nadliczbowych do czasu przybycia do Ameryki, gdzie ich talenta i dobre chęci z pożytkiem dla Ojczyzny użytemi być mogą. — Zaślubienie Xieźniczki Neapolitańskiej z Infantem Hiszpańskim Don Francisco de Paula, nastąpić ma w pierwszych tygodniach miesiąca Lutego.“

Francya

Zmiany zaszły w Ministeryum Francuzkiem nie podpadają już żadney wątpliwości. Monitor z dnia 30go Grudnia umieścił w tej mierze trzy rozporządzenia Królewskie z dnia 29go tegoż samego miesiąca. Mocą pierwszego przyjęte jest złożenie urzędu ze strony Xiecia Richelieu jako Prezesa Rady Ministeryalney i Ministra Sekretarza Stanu w Departamencie spraw zagranicznych, a Xieże ten mianowany Ministrem Stanu i Członkiem tajney Rady Królewskiej; — mocą drugiego rozporządzenia, przyjęte zostało złożenie urzędu ze strony P. Lainé, Hrabiego Molé i Roy, jako Ministrów spraw wewnętrznych, marynarki i przychodów, oni zaś mianowani podobnież Ministrami Stanu i Członkami tajney Rady Królewskiej. Mocą trzeciego rozporządzenia, Margrabia Dessolle Par Francyi mianowany jest Ministrem Stanu i Ministrem Sekretarzem Stanu spraw zagranicznych, tudzież Prezesem Rady Ministeryalney; P. de Serre, Członek Izby Deputowanych, Ministrem Sekretarzem Stanu w Departamencie Sprawiedliwości; Hrabia de Cazes, Par Francyi, Ministrem Sekretarzem Stanu w Departamencie Spraw wewnętrznych; Baron Portal, Członek Izby Deputowanych, Ministrem Sekretarzem Stanu w Departamencie Marynarki, a Baron Louis Członek Izby Deputowanych, Ministrem Stanu w Departamencie przychodów. Tem samym rozporządzeniem zniesione zostało Ministeryum Policyi.

K r a k ó w.

Na sessyi Seymu dnia 19. Grudnia JW. Jan Drake czytał uwagi w materji podatowania, które Izba do Senatu odesłała. Poczem wniesiono projekt do prawa przyspieszającego cywilizacyją mieszkańców wyznania Mojżeszowego, z dozwoleństwem trzymania do osobistych usług Chrześcian eboiey płci, z powonem ograniczeniami. Izba jednomyslnie w prawo go zamieniła. — Na sessyi dnia 21go rozmaite wnioski o szynkowaniu przez Żydów o-

odesłała Izba do Senatu, wraz z modyfikacyami projektu, co do urzãdzenia wolności handlu, ustanowienia Rady handlowej i Giełdy bapieczkiej. — Na sessyi dnia 22go z. m. po wniesieniu kilku mniej ważnych projektów, Sekretarz seymowy odczytał odezwę od rządzącego Senatu nadeszłą. — Dalej odczytał Sekretarz odezwę Senatu ndzielającą Izbie wiadomość odebraną od JW. Zarzeckiego Radcy Stanu Rezydenta i Konzula jeneralnego N. Cesarza wszech Rossyi, Króla Polskiego, w przychyleniu się Xięcia Namiestnika Królewskiego w Królestwie Polskiem do obmyślenia środków ułatwiających Obywatelom tutejszokrafiowym stosunki z mieszkańcami tego Królestwa, co do czynności aktów dobrej woli zachodzące, z załączeniem stosownego projektu do prawa. — Izba prawodawcza z najwyższą wdzięcznością i uczuciami przyjąwszy oświadczenie dostojnego Rządu Królestwa Polskiego, ułatwiającego stosunki mieszkańcom obu krajów, projekt w tym celu przez rządzący Senat nadestany iednomyślnie w prawo zamieniła, które jest tey odnowy: Art. 1.) Akta przed Notaryuszami Królestwa Polskiego zawierane tak w mieście Krakowie jak i jego Okręgu, mieć będą moc exekucyjnã. Art. 2.) Ustawa niniejsza stanie się obowiązującã od dnia ratyfikacyi układu z strony Rządu Królestwa Polskiego, zaręczającego zupełnã wzajemność co do aktów przed Notaryuszami wolnego miasta Krakowa i jego Okręgu zawieranych, do czego Senat rządzący potrzebne poczyni kroki. — Na sessyi dnia 23go Izba prawodawcza zamieniła w prawo większością głosów, projekt o zniesieniu Moratorium, a iednomyślnościã, projekt o władzy Sędziego w podziale kapitałów na raty. — Na sessyi dnia 24go niektórzy Reprezentanci odczytali uwagi swoje nad obrazem stanu kraju, wniesionym od Reprezentacyi narodowej przez delegowanego Senatora JW. Kuchcińskiego. Na odroczonej z powodu świąt do dnia 28go sessyi, Kommissya Seymowa scharbowa w zdanej opinii przeciwnã była kilku projektom przesłanym od Senatu, a szczególnie co do ustanowienia podatku czopowego wiejskiego. — Następnie Sekretarz odczytał odpowiedz Senatowi względem podatkowania, dalej zaś po kilku głosach w teyże materyi, drugã odpowiedz Senatowi względem żądanych przez Izbę modyfikacyi w projekcie urzãdzającym karczma, rzemiosła i professyie, do których Senat nie skłonił, lecz projekt zwrócił do przyjęcia lub odrzucenia. — Na sessyi dnia 29go JW. JX. Dubiecki zabrał głos w teyże materyi, który Izba do swej Kommiss-

syi prawodawczej odesłała. Nañonice odczytano reskrypta Kommissyi organizacyjney i N. Cesarza Alexandra względem budżetu, z których to reskryptów ostatni jako nadający Izbie prawo stanowienia, do Kommissyi Seymowo-Scharbowej odesłano.

Dnia 30. Grudnia Rząd Rzeczpospolitey Krakowskiej dał audyencyjã JW. Emanuelowi Baronowi Lipowskiesmu, Radcy gubernialnemu, Rezydentowi pełnomocnemu i Konzulowi jeneralnemu z strony N. Cesarza Austryi, do Rzeczpospolitey Krakowskiej wysłanemu, który składając list wierzytelny własnoręcznie od N. Monarchy podpisany, oświadczył: ile sobie winaśnie, iż upoważniony od N. Cesarza i Pana swojego dopełniając rozkazów Jego przy Rządzie wolnego Miasta Krakowa, będzie miał sposobność okazywania krajowi temu przyjaznych chęci, i osobistego szacunku ku mieszkańcom Jego powziętego; na co z strony JW. Prezesa Senatu odebrał odpowiedz; iż wybor, o którym Senat złożony listem wierzytelnym wiadomionym zostaje, poprzedziły życzenia mieszkańców Rzeczpospolitey Krakowskiej powodowane znajomościã osobistych przymiotów Męza, który przez dosyć długi przeciąg czasu, czãstkę Władzy administracyjney w óścienney Prowincyi piastując, umiał sobie pozyskać serca obywateli i zarządowi Jego podległych. Zdarzenie więc to poczytanie sobie za dowód znakomity łaski wspaniałomyślnego Protektora tey krajiny, pragnąc ażeby wdzięczność, którą z tey okoliczności oświadczyć N. Monarsze imieniem Senatu ma sobie za obowãzek, mogła byc do Tronu Jego zaniesiona.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy d. 29. Grudnia. — Za najwyższym rozkazem, stosownie do decyzji N. Cesarza Jegomości i Króla, wchodzi w służbę i umieszczony zostaje w jeździe: Z woyska Wirtemberskiego, Jenerał-Porucznik Xiãże Adam de Würtemberg, w stopniu Jenerala brygady, z przeznaczeniem na Dowodcã brygady zgiey dywizyi ułanów.

W dniu 28. Grudnia zszedł z tego świata w 23cim roku życia, W. Alexander Kossecki Wice-Referendarz, z nayszluzszym żalem familii, kolegów i przyjaciół.

Od d. 29. Grud. r. z. do d. 2. Styczn. r. b. przedawano na targach w Warszawie i na Pradze; korce pszenicy po 28 do 40 ZP.; Żyta, po 19 do 21 1/2 ZP.; Jęczmienia, po 15 do 16 ZP.; Owsa, po 9 1/2 do 10 1/2 ZP.; Grochu, po 23 do 24 Zp.